Оригинални научни рад
821.163.1.09-94 Теодосије Хиландарац
DOI:10.5937/zrffp46-10801

Драгомир Ј. Костић[1]
Филозофски факултет Универзитета у Приштини
с привременим седиштем у Косовској Митровици,
Катедра за српску књижевност и језик

ЧОВЕК СЈЕДИЊЕН С БОГОМ
(Теодосијево Житије Светоīа Петра Коришкоī, тумачење)[2]

Сажетак. У раду се даје поглед на једно од најлепших и најзначајнијих житија у српској средњовековној књижевности. *Добро житије*, како га именује његов аутор, *Житије Светога Петра Коришког* обимом је кратак и сажет спис, али изузетно сложен, контемлативан и у исто време занимљив и пун драмских обрта и напетости. То је снажно побожно штиво саткано пре свега на психолошким конфликтима главног јунака, које поучава и инспирише. Истина о делу и истина о Петру Коришком може се открити, међутим, само пажљивим читањем текста. Свако читање и тумачење које се не држи текста сумњиво је и није веродостојно.

Кључне речи: Свети Петар Коришки, житије, српска средњовековна књижевност, Бог, Исус Христ, беси, стена.

[1] kosticdragomir@yahoo.com

[2] Рад је резултат истраживања у оквиру научно-истраживачког пројекта ИИИ 47023 *Косово и Метохија између националноī идентитета и евроинтеīрација* који финансира Министарство за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

Рад је примљен 21. јануара 2016, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 1. априла 2016.

У основи сваког житија је прича о човеку који настоји да се сједини с Богом (сједини у Богу); или бар, до краја живота, остане на Божјем путу, упркос свим многобројним тешкоћама, препрекама које га онемогућавају и спутавају у тој његовој жељи, односно намери.

Такво је и ово кратко Теодосијево житије о Св. Петру Коришком.

О човеку који је успео на том свом путу до Бога. То је тежак пут, само ретки успевају на њему. Како? Одрицањем, порицањем, негирањем себе као човека.[3]

И зато на питање ко је Петар Коришки можемо са сигурношћу одговорити – Петар је онај који није.

Да би постао, био то што је настојао, желео да буде; да би био, он није био.

Његов подвиг је утолико већи што је потицао од човека незнатног порекла, који је био из обичног света/народа. Човек подвижник из суседства. Зна се где се родио и где је живео, док се није одвојио од света. Зна се и место где се подвизавао.[4] Готово да је био један од нас.

Један од нас, који се толико усамио да се одметнуо, присвојио патњу и страдање, посветивши се само једном једином циљу, љубави према Богу, и то толико да је у њој и нестао. Онај који се у целом свом животу бринуо само о томе како ће доспети до Бога, који је све подредио Богу, који је само Бога желео, само за Богом чезнуо. Он је, изгубивши свој лик, стао пред лице Божије; изгубивши себе, нашао Њега.

ДА САМО РАСПУКЛИ КАМЕН У ГОРИ НАЂЕМ

Да би доспео до Бога морао је да се одрекне човека у себи. А то, наравно, није нимало лако и једноставно.

[3] „Ни у једном нашем старом делу није с толико снаге и уверљивости приказана драма средњовековног човека распетог између људског и божанског, између 'грешних' потреба тела и високог верског идеализма, који је остварљив само по цену умртвљења телесног у себи, аутодеструкцијом" (Деретић, 1983, стр. 85).

[4] То је испосница названа његовим именом. Оно што се не зна јесте да ли још увек постоји, или је пак нестала, као и многе цркве и православни споменици на Косову и Метохији од краја прошлог века наовамо.

Он је брзо превазишао родитељска очекивања. Благоверни и благочастиви хришћани, рано су га дали да учи свете књиге. Али он не само што је учио те књиге, него се стао управљати према њима. Све више се одвајао од игре и од својих вршњака, а то је већ изазвало њихово негодовање и осуду. Обележен као неподобан: „Бруко породице и срамото, наша, зашто са друштвом радовати се не изађеш, него свагда ћутиш и безгласан као да си у жалости за киме ходиш? Шта се то с тобом на наше очи дешава, коју потајну мисао у срцу своме носиш и не говориш нам о томе?" (Теодосије, 1988, стр. 267). То је први његов неспоразум са светом око себе. Није одговорио на питање („као дете безлобно"), уместо тога се само насмешио, знајући оно што они нису знали. И наставио по своме. Заправо, још се више повлачио у себе, али и чешће одлазио у цркву, још више учећи и постећи, притом не захтевајући ништа од родитеља. Већ је имао визију *другōг* родитеља и другачијег пута од оног који су му родитељи наменили.

Оно њихово *коју ōтајну мисао у срцу своме носиш и не ōвориш нам о ōме?* означава разлаз између њега и њих; они јасно осећају да се с њим нешто дешава и да је нечим потпуно обузет, али нису знали шта се то збива и чиме је зесењен (за чиме ходи!). Тај разлаз ће се само увећавати, попримивши трагичне димензије, посматрано из угла родитеља, односно читаве његове породице.

Дечак од оца и мајке није захтевао ништа, али је, „слушајући Господа" како говори *Који љуби оца или маōер већма негō мене, није мене досōојан; и који љуби сина или кћер већма негō мене, није мене досōојан*, (Матеј, 10: 37) већ мислио да оде од њих. А кад (ако) оде да нађе „кога где служи Богу, да и он остане с њим да Богу служи" (Теодосије, 1988, стр. 267). Замена за родитеље био би му неко ко је већ на путу којим је он намеравао да крене. Дакле, сличан њему. Неко ко ће га разумети; јасно је већ да га родитељи нису разумели. Ипак, није отишао. Тога (таквога) није нашао, а остао је и без оца. Јер је отац, по свему како изгледа, неочекивано рано умро. И то, чудно, као да је имало везе с његовом мишљу о одласку („И одмах отац ка Господу отиде"). Мајка га је мајчински заустављала: „Не остављај матер своју, чедо, смилуј се на удовиштво моје, сажали се на сиротство сестре своје, још девојчице. Ти знаш да поред Бога још само тебе и њу за утеху души својој имам. Не остављај ме, молим те, да од плача смрт не окусим због тебе, па ћеш одговарати пред Богом што си ме убио" (Теодосије, 1988, стр. 267). (Мајка је поред Бога имала сина и кћер, он није желео да има никога до Бога!) Молба мајчина је искрена, тешко је

било оглушити се о њу (предочени су му: смрт, убиство, грех, одговорност пред Богом). Заузврат је добио допуштење да *живи како хоће*. Мајка не зна да је то *како хоће* у супротности с оним што од њега захтева; живео је како неће. У сваком случају, није могао да занемари обавезе (дужности) спрам њеног *удовиштва* и сестриног *сиротства*. (Као да цео народ вапи за тим/њим!) Али, „повинујући се у страху", постио је још више, још већма скренуо пажњу на себе и то негативно – свет му се подсмевао, наденувши му друго име, *сухоједац*. Уз то је, скривајући од других (само је мајка знала) додатно мучио себе, носећи уза се „вретиште" (део покајничке одеће, од кострети или некакве друге грубе материје). То је још више мајку жалостило, стављену у процепу:

> „Због тога још више мати његова над њим плакаше, гледајући цвет његове младости како се у посту суши. Али бојећи се да не оде, остављаше га да живи како хоће" (Теодосије, 1988, стр. 268).

Опет то како хоће, а у ствари како неће. Ипак то време, да не би било изгубљено, он је искористио за што бољу припрему, за оно време што ће после уследити а у коме ће се сав посветити служењу и величању Бога.

Мајка је на тешким мукама. Распета је, плаче да је син не остави; плаче јер види да је већ отишао. Ипак, више од свега се боји да и телом не оде, да га више не види, па од њега више ништа и не тражи. Са тим *како хоће* и умире. Смрт је за њу била велико олакшање.

Оставши сам са сестром, спреман одмах да оде, прво што се у кући нашло „раздели ништима".[5] Први корак на Божијем путу је испуњен. Међутим, чини се да је мало пожурио, јер још увек не зна шта да чини са сестром. На упућено јој питање да ли хоће да се уда (удомљавање би било природан растанак од ње), она одговара као Рута свекрви својој Ноземини: *Немој ме наговарати да те оставим и од тебе отидем; јер куда год ти идеш, идем и ја; и гдје се год ти настаниш, настанићу се и ја; твој је народ мој народ, и твој је Бог мој Бог* (Књига о Рути, 1: 16). Он, који се спремао да стане на пут који је водио до Бога, није знао да је сестра следила његов пут. Затечен мудрим одговором, прихвата понуђено решење и брат и сестра заједно напуштају родитељску кућу. Од једног старца, инока у цркви Св. Петра, у оближњем селу „прима анђелски лик", замонашивши се. Подиже две колибе, једну за себе, другу за

[5] Идући за речима Исуса Христа: *Ако хоћеш савршен да будеш, иди продај све што имаш и подај сиромасима; и имаћеш благо на небу; па хајде за мном.* Матеј, 19: 21.

сестру и ту „живљаху, и строги пост и молитве к Богу упражњаваху" (Теодосије, 1988, стр. 268). Ипак, нису остављени на миру од рођака и познаника који су им се дивили, долазили к њима и доносили „потребне ствари". Њима је све то било непотребно. У жељи да утекну од добронамерних али досадних им људи брат предлаже да се удаље и оду тамо где их нико не познаје. Занимљив је начин на који сестра изјављује свој пристанак. Она каже неуобичајено: „Како хоћеш, господару!" (Теодосије, 1988, стр. 269), дакле они јесу заједно, али је дистанца међу њима уочљива.

Запутили су се у неки други крај, опет су дошли до цркве, која је исто била посвећена апостолу Петру и ту су, поново, веома брзо, скренули пажњу радозналих посетилаца на себе.

Није то био подвижнички живот; није то био онај живот за којим је Петар жудио и о којем је у житијима читао. Његову жељу „да се дохвати пустиње" реметило је сестрино присуство. Он је, заправо, у сестри није више видео само сестру, већ пре свега жену која му смета и која га омета у вршењу преузетих дужности. („О, како ми се велика напаст, ова жена, догоди!") (Теодосије, 1988, стр. 269). Стога одлучује да побегне, али сестра је, предосећајући то (тај тренутак) била спремна и, пошла је за њим.

> „И дошавши до једне горе високе што се налази крај града Призрена, више села по имену Кориша, на тој гори застадоше да се одморе од напорног пута, јер сестра његова изнеможе и усну" (Теодосије, 1988, стр. 269).

Жељено место за подвизавање је нађено. Ваљало је учинити само још један корак. Ту, где су дошли, није било места и за њега и за њу. Опседнут жељом да се сакрије, да побегне „да само распукли камен у гори нађе, размишљаше како би усрдно ушао у њ и у њему, ако Бог хоће, и живот свој у самоћи скончао" (Теодосије, 1988, стр. 269). Све оно самство што му је гора нудила, поништавала је сестра својим нежељеним присуством („И помишљаше како је бедно и незгодно са женом живети у пустињи"). Између Бога и сестре (раније и родитеља) он је давних дана изабрао. Сад је био тренутак да се та одлука спроведе до краја.

То се није могло извести без позива на Бога (и његове помоћи). И као што је апостол Петар рекао Исусу „*Господе, ти све знаш*"[6], тако и он сад: „и ти знаш срца мојега жудњу за тобом, да из љубави према теби и сада ову сестру моју саму у пустињи остављам,

[6] *Господе, ти све знаш, ти знаш да те љубим.* (Јован, 21: 17)

јер хоћу да ничим неспутан послужим теби, Богу мојему" (Теодосије, 1988, стр. 269).

Препустивши сестру Богу на старање („ову рабу твоју, сестру моју"), она је његова таман колико и Божја, благословио је и плачући оставио је онако уснулу.

А она га је, пробудивши се и видевши да га нема, најпре тражила и дозивала, а онда схватила да је коначно отишао.

Тада се збива нешто необично. Сестра плачући пева готово химну брату, истовремено оплакујући своју судбину, судбину сестре остављене од брата (тужбалицу). Из песме/похвале брату јасно произилази да је њена љубав према њему била већа од оне према Богу. (Из тога може да се закључи да брат није погрешио што ју је оставио!?)

> Тешко мени, где пропадох! Тешко мени, господине брате и водитељу спасења! Тешко мени, слатка моја светлости, како те се лиших? Где си се свио? Где си сад када си мене оставио? Мати ме је наша теби оставила, а ти си ме немилостиво у пустињу саму оставио и бегом одбегао јеси. Тешко мени, што за сан поднесох и шта добих; и зашто, када већ смртним сном бејах обузета, и одмах у њему крај живота не примих, те не бих у ову смртну беду запала! А сада, жива, сасвим и коначно зло погибох. Тешко мени, јадници, шта да радим, камо да се денем! Горо божија света, молим да смрт у теби нађем. Макар ми ти буди милостива, прими и мене овде, и гробом неисходну себе ми сатвори, јер у свет вратити се или у њему бити не волим, нити ми достоји да живим господина брата мојега не гледајући (Теодосије, 1988, стр. 270).

Нема прекора брату што ју је оставио, само констатација, и чисте, сестринске љубави и жалости за њим и собом без њега.

Па ипак, иако је нагласила да не жели да се у свет врати, она „отиде међу друге људе". Остатак живота провела је „у посту и молитви, онако како је од брата научила" (Теодосије, 1988, стр. 271). (И то је похвала њему!)

У причи о брату и сестри занимљиво је и то како је и од кога, као и када је, он примио вест „о престављењу њеном".

Брат је коначно остао сам с Богом у жељеној пустињи, али мисао на напуштену сестру неће га оставити. Напротив.

ДОБРО ЖИТИЈЕ

Житије Светоīа Петра Коришкоī чији пуни наслов гласи *Житије и īодвизи īреīодобноīа оца нашеī Петра у Коришкоī īори исīосника* је обимом кратак и сажет спис, али изузетно сложен, контемплативан и у исто време пун драмских обрта и напетости, тако да с правом иде у ред једног од најлепших и најпознатијих дела овога жанра у српској књижевности.[7] Снажно побожно штиво саткано пре свега на психолошким конфликтима главног јунака. У делу је, међутим, наглашено и присуство самог аутора. Он пише о животу и подвижништву светитељевом, али пише и о томе како је и по чијем наговору житије о њему створено као и о неким његовим особеностима (одликама).

„Добро и за добро умиљење, себи и слушатељима корисно поучење"... то је ово житије према његовом аутору.[8] Оно се знатно разликује у односу на претходно житије овог писца.[9] Настало на подстицај брата и оца Григорија. Ко је овај, вероватно, старији сабрат Теодосијев, о томе се, међутим, ништа не казује. Писац ис-

[7] „Једва да у нашој старој књижевности има дубље и животније психологије, лепшег, и драматичнијег, и узбудљивијег, и људски истинитијег приповедања о рату и подвизима личности, супротстављеног свету, себи, обичном" (Богдановић, 1988, стр. 42). „Дело коме по драматичности збивања, животној веродостојности и психолошкој продубљености нема равна у нашој старој књижевности" (Деретић, 1983, стр. 84).

[8] О улози житија писао је Теодосије више у уводу *Житија Светоī Саве*: „Не као да њега иштемо похвалити, јер је похвала праведнику од Господа, нити да сасми какву корист од њега стекнемо, – не; него је и старима било потребно да пишу житија изванредних људи и да их читају ради користи што је људи имају од њих. А нашем последњем, лењивом роду, у који свршетак векова достиже, у коме је мало оних што се спасавају, не само да је потребно него је и веома пожељно да се сад ова житија пишу и да се с више разумевања читају, и да се на њих гледа као на живе стубове што стоје високо, да бисмо видели себе – како и колико заостајемо за њима, и да бисмо савешћу себе осудили због лености у нама, и да бисмо себе подстакли подбодени њима као останом, и да бисмо се макар мало потрудили да добродетељ. једва да ће и многе и велике повести подстаћи срце наше на исправљање живота" (Теодосије, 1988, стр. 101).

[9] „Са Теодосијевим *Житијем Светоīа Саве* завршава се епоха добрих анђела у српској црквеној књижевности. *Житије Светоīа Петра Коришкоī* у том смислу представља прекретницу. Њиме почиње историја демонских испитивања душе, чиме силазак метаисторије у историју добија нову димензију – драматично остварење анахоретске есхатологије" (Бојовић, 2004, стр. 123).

тиче и проблем дистанце у делу и одговара на (могуће) питање зашто ово (још једно) житије кад су *сва* житија (већ) написана [„Јер се преподобни, макар и у последње нараштаје али не горе од изванредних древних отаца подвизавао, и као бестелесан пошћењем, молитвама и сузама, [...] анђелски у Коришкој пустињи достојно Бога поживевши, јавио се"] (Теодосије, 1988, стр. 265).

Писац, затим, истиче и разлику између онога ко се описује и оног ко описује, наравно, знатно умањујући сопствени значај:

> „И како бих ја груби и недостојни, који у гресима препогано, и скврно, и нечисто своје живљење истроших, и који отуд стекох срце помрачено и ум страстан, и лиших се мудрих мисли, могао да уприличим реч или украсим у похвалу" (Теодосије, 1988, стр. 265).

Теодосије потом пише и о самој улози текста који кани да напише: „Оставити последњим нараштајима житија светих и њихове изванредне и доброљубиве подвиге – добро је, и веома корисно и згодно: на добро надметање доброљубиве душе, када се о томе чита, ревношћу за добродетељ подстиче, исто као што и љубитељи ратова оно што се у незнабожачким списима нађе написано о мужаству неких јунака у древним ратовима, сада о томе радо читају, и оданде се уче да буду усрдни, искусни и неустрашиви у бој против непријатеља" (Теодосије, 1988, стр. 265–266). Слично је и с улогом житија; писци и *слушатељи житија* су на истом задатку, окренути „против мислених противника и непријатеља душа".

Житије, истиче писац, није написано као похвала светитељу. Обраћајући се Григорију он каже:

> „Због тога се ми у Богу и твојој љубави повиновасмо, и почињемо, по твојој молби, приповедати житије преподобнога, не да бисмо покушали овога похвалити, нити пак желимо што сами корисно од њега добити; јер када преподобни на земљи, за живота, похвале људске није хтео, на небесима тек ову никако сада не жели, [...]". Не због хвале њему, него да „дубинама заборава не буде прекривено доброга оца добро живљење и у пустињи трпљење, а да би и ми пажљиво гледајући у њега и као останом подстицани понављали подвиге његове и на добродетељ се покренули, [...]" (Теодосије, 1988, стр. 266).

Похвала светитељу је, ипак, присутна, дата у оквиру самог житија, негде при његовом крају. Аутор је, међутим, поново назначио њену излишност: „О, коликих подвига оца овог похвале мимоиђох и не поменух, избегавајући опширност речи! Нека му их

искажу божји анђели с којима и у телу као бестелесан поживе, и од њих нека буде похваљен, јер се са њима у истом збору сада и весели" (Теодосије, 1988, стр. 284). Похвала је уследила само зато да би се од „многог бар нешто мало" рекло.

Али, рекло се доста. Похвала Св. Петру Коришком је песма у прози, песма у прозном тексту; још једна Теодосијева песма у овом делу.

У њој се наглашава да он није био само „именом тврд" (алузија на његово значење), већ и „животом". Затим да је био истински сиромах који „осим себе ништа у пустињи не имађаше" (Теодосије, 1988, стр. 284) да је „нови пустињак" који, међутим, „трпљењем и жељним уздржањем, древнима подобан, многе и превазиђе"; онај је који је „Христа у души" носио; „чедни голуб", „свеблажени" победник над бесовима и њихов „прогонитељ"; следио је Христа и сличан њему постао, „у пустињи пошћењем са Христом разапе се, и без мача самомучени до крви јави се мученик" (Теодосије, 1988, стр. 285).

Теодосије се као писац јавља (уплиће) у само житије још једном и то на самом његовом крају. Онда када описује свој сусрет са „чудотворним моштима" у станишту свечевом:

> А ја, кукавни Теодосије, чувши за чудеса која се показивањем светог Духа и исцелењем од светих моштију преподобнога догодише, чезнући много за њим, и љубављу и вером, и молитвама преподобнога од Бога удостојен, дођох из Свете Горе Атона, и светога оца светим и чудотворним моштима поклоних се. Угледавши пустињу његову и стену на коју се подвизавао видех дивно од Бога за отшелнике устројено пребивалиште. Јер место је ван света и за сваки подвиг прикладно, на стално умиљење и плач за богољубне поучно. Пештера, пак, преподобнога, у којој натчовечански као анђео поживе, у цркву божју претворена би, а у њој гроб његов и светих моштију остаци чудотворни леже. (Теодосије, 1988, стр. 287–288)

После му је остало да још само прикупи податке од оних који су слушали о њему од инока који с њим беху, „па ми то о њему испричаше да и род роду после њих ово пренесе као повест, те написах и сатворих да сваки може прочитати, да се добро житије преподобнога не би приповедало као сан и гатка, и да тиме не бисмо били лишени користи и умиљења" (Теодосије, 1988, стр. 288). „Добро житије" а не „сан и гатка".

ЧОВЕК СЈЕДИЊЕН С БОГОМ

Симболично је Петрово пењање на високу стену где је открио пећину „као од Бога спремљену" за њега. Није морао да себи подиже колибу. Могао је одмах да се баци на оно за чим је све време чезнуо, да остане сам и управи се само према Богу.

За оно што је наумио да ради, та пештера која му се сама указала била је сасвим на месту. „Према ветру и у очи сунцу насели се да живи у њој. Мразом смрзаван и сунцем жежен, подвиге поста извршаваше" (Теодосије, 1988, стр. 271).[10]

Писац се, неочекивано, изнова меша у приповедни процес (ток): „Стајања његова на молитви, поклоњења многа и бијења у прса, или сузе и умиљења његова у свеноћним бдењима ако опишемо како треба, лењивцима и небригама изгледаће нетачно" (Теодосије, 1988, стр. 271). Наравно, да она треба да буду описана тако, *како треба*! Зашто ова сумња? Зашто та брига за лењивце и небриге? Писац настоји да код читалаца (и слушалаца) остави упадљив утисак; жели њихово поверење, жели да му се верује и кад управо невероватне ствари буде износио. Отуд та ограда лењивцима и небригама.

> Јер потпуно убог и бездоман бејаше, и ништа у пештери не имађаше што би лопови могли покрасти осим поцрнела тела и на њему худих рубина власених, (...). Бесхлебан – мало речено – као да је бестелесан без икаквог јела и паљења дима пребиваше, јер се задовољаваше као храном сабирући изданке дивљега биља и горки букови жир, ако се и то храном назвати сме. Пиће његово – из горе слатка текућа вода, која и жеђ гаси и не заробљава дугим спавањем. (Теодосије, 1988, стр. 271)

Сад видимо зашто је био срећан кад је угледао пештеру. Да је правио колибу, био би то ипак некакав дом; овако је бездоман, или удомљен једино у Богу. А што се лопова тиче који би могли однети само његово *поцрнело тело*, изгледа као да је писац непотребно трошио речи, ко би посегнуо за тим *поцрнелим телом*? Очигледно, није у питању таква врста лопова. То су лопови који нису веровали и не верују у његову бездомност, бесхлебност; они који нису веровали или још не верују да није имао ништа. Јер,

[10] „Пејзаж, природна средина, богати су значењима и учествују у драми подвига сасвим активно, не као мртва мизансцена" (Богдановић, 1980, стр. 173).

подвиг је подвиг баш зато што је невероватан и (наизглед) немогућ. Истина је (суштаство) у вери и веровању. Теодосије је веровао. Верује ли се Теодосију? Уосталом, Онај ко је *видјело свијету* (Јован, 8, 12) није ли говорио својим ученицима: *ако имаше вјере колико зрно горушичино, рећи ћете гори овој: пријећи одавде тамо, и пријећи ће, и ниште неће вам бити немогуће.* (Матеј, 17: 20).

Било је у његовој близини, додуше, и по која кора леба; доносили су му је посетиоци који су га и овамо тражили и долазили му мимо његове воље (они су, напослетку, у функцији приче и приповедања, како би се знало за његово подвижништво, иако је баш „да коме причају о њему" забрањивао).

Што би се, уосталом, бринуо за то шта ће јести и у шта се оденути, кад је Онај којег је намеравао да следи говорио: *не бринете се за живот свој, шта ћете јести, или шта ћете пити; ни за тијело своје, у што ћете се обући. Није ли живот претежнији од хране, и тијело од одијела*? (Матеј, 6: 25).

Назначено је и да је он мало спавао, односно да вода коју је пио *не заробљава дугим спавањем*. То готово долази као сувишна пишчева примедба; како дуго да спава, какав то лежај има да га сном омами?! Ипак, делује као изненађење начин на који је упражњавао оно мало сна који је себи допуштао: „Сна мало, ослоњен на стену седећи узимаше..." И његово одевање, односно неодевање у функцији је исцрпљивања:

> „наготу више од меких хаљина љубљаше, јер се радоваше умно посматрајући кринове у пољу, који и Соломонову славу, по речима Господа Бога мојега Исуса Христа у јеванђељу, красотом цвета надмашују" (Теодосије, 1988, стр. 272).

Бејаше уистину непријатељ „своме телу" како истиче Теодосије. Усамљен, далеко од света, брзо је стекао непријатеље који му нису давали мира. Били су то „беси многи" и „звери дивље".

На њега се у првом реду окомила нека велика змија. Знао је и од раније за њено присуство испод стене на којој је он био, но није га узнемиравала. И са другим зверима се он срео одмах по доласку овамо, али је у миру живео с њима, док саме нису отишле. Шта се сад догодило? Ко се умешао међу њих?

„Беси лукави, који по природи својој мрзе људски род" (Теодосије, 1988, стр. 272) још од Адамовог времена, када су учинили да буде прогнан. Представљали су озбиљну претњу. Ипак, ко су беси? Шта су они?

Нема те речи ни у Матичином ни у Академијином речнику српског језика. Јасно је да она потиче од речи бес, бесан, беснило. И да оне означавају и гнев и јарост, и болест, и силу, силност, и обесност, и љутитост, али и ђавола, врага, нечастивог... Беси нарочито могу изнутра да подривају човека. Могу да буду мисли које човека наводе на зло. Могу бити снови који море и изнурују. А то може бити и ничим контролисана човекова природа.

Сад се они „са оном покваренom змијом договорише" и „напрегоше све снаге да га многим нападима од стене и од пештере одагнају". *Од стене и од пештере одаінају...*[11] Дакле, не да га убију, него да га одагнају. Да га скрену с пута. Велика је борба у човеку који се одриче себе и људи зарад Бога. Велике су запреке на том необележеном, неутабаном и опасном путу. Неуморно га следе лична сумња, подсмех других људи, њихова завист, чак и мржња. Јер, свако издвајање човека из заједнице, окреће заједницу против њега. Зато, не бори ли се то Петар, не рве ли се сам са собом да издржи и опре се искушењу да напусти и стену и пустињу, макар негде далеко у себи, у дну своје подсвести?

Звери, дакле, могу бити саме звери, а могу и само представљати звери, бити њихови симболи.

Какав је то, у ствари, био напад? Прво, змија се уопште није појављивала (откуда се зна да је била велика?), само што је из своје пештере „дан и ноћ непрестано јаросна шишташе и шиштањем буку и страх велик изазивајући узнемираваше преподобнога" (Теодосије, 1988, стр. 272). *Страх велик изазивајући...* Отуда је и била велика. Тај напад бисмо могли назвати звучним а долазио је одоздо, из приземља.

Но, то је био тек почетак. Много обухватнији, опаснији и дрскији напад стизао је са друге стране. Он се и чуо и видео.

> А беси путем маштарија страховити клопот творећи и по ноћи вичући често нападаху на њ. Час долажаху као да вуку са собом ону змију, која разјапљиваше чељусти своје а они говораху да га прождере; час као да му сестра долази јављаху му се и у ноћи плачући говораху... (Теодосије, 1988, стр. 272–273).

[11] „Петар је камен, чврст као стена у својој вери, сједињен заувек са каменом. За своју стену, свој камен, Петар се бори. Његов подвиг је борба за камен који га симболише. За писца Теодосија Петров живот је борба са бесовима који хоће да га одагнају са стене, а тиме и од њега самога." (Маринковић, 2000, стр. 158)

Неколико ствари је овде битно: машта (она може бити унутрашња, може припадати и Петру Коришком),[12] змија која се најпре није појављивала пред њим, а касније као да је била приморана да се појави („као да вуку са собом"), али други део исказа упућује на њену активну улогу у застрашивању („која разјапљиваше чељусти своје а они говораху да га прождере", али га није прождрала!) и, на крају, сестра – његово најмилије створење на земљи коју је оставио саму. Са њом оно што није конкретно постаје конкретно, нестварно постаје стварно.

Нема сумње да су га сумње раздирале још дуго пошто ју је напустио; савест је у њему кључала, питање о доличности или недоличности његовог поступка се умножавала.

Сестра се тако поново и на драматичан начин враћа у приповедање, иако је оно за њу већ било закључано, што је одлика само врхунских писаца.

Посебно ако се има у виду мртва позиција са које му се обраћа „ова лутајућа сестрина душа" (Јеротић, 1988, стр. 63). Упркос томе, то њено говорење је чисто лирско.

> „Брате, брате", по имену га зовући, „изађи, господине брате, изађи и прими ме у пештеру, да ме звери не поједу. Тебе јединог уместо родитеља имађах, и с тобом, све напустивши, пођох, а ти ме саму оставио јеси! Гле, колико времена по горама тражећи те лутам, од глади и плача изнемогла пропадам, а ти живиш не бринући се за мене као да сам туђа. Ти, каменосрдни немилостивче, зар да се не смилујеш на сузе моје? Хоће ли те примити Господ што си ме оставио? Изађи бар сада те ме узми и к својима одведи, па ћеш се опет у испосничку пештеру вратити" (Теодосије, 1988, стр. 273).

Каменосрдни немилостивче... Хоће ли те примити Господ... Не назива ли он себе немилостивим? Не пита ли се он сам хоће ли га Господ примити? Занимљиво је и сестрино: *к својима одведи...* Ко су своји? Којим својима? Њеним или његовим? Он је морао, сигурно, стотину пута да на тешка питања одговара. Могао ли је то? Како се бранио? Најбоље што је могао, најбоље што човек може. Певајући псалме Богу. Славећи Господа.

Али се напад није заустављао. Лукав и свиреп, са сестром као средством. „Зашто ти причаш да се бојиш Бога, а сестру своју зверима за јело у пустињи оставио јеси?! И причаш да ћеш се спасти,

[12] „Много тога што види и чује (разни гласови који су га оптуживали због суровог поступања са сестром, разне оптичке алузије и халуцинације у којима су му се причињавале опаке звери и птице) само су 'маштарије' његове рођене душе које су, дакако, беси покренули на акцију" (Јеротић, 1988, стр. 80).

а колико времена ниси ни покушао да је потражиш! Зар се не плашиш суда, јер ће од тебе душу њену Бог тражити. Којим, ћеш, дакле, већим грехом од овог прогневити Бога, ако не изађеш и не нађеш кости њене те их у земљу не погребеш, и бар тим не умириш Бога према себи" (Теодосије, 1988, стр. 273). Не пита ли се то он? Не пита ли то он себе небројено пута? Не пребацује ли то он сваки пут себи?

Сваки пут када се моли. Сваки пут кад од себе одузима и оно мало што му је остало и прилаже Богу. Као кад је, као да то није ништа, предузео и успешно привео крају „четрдесетодневно и ноћно стајање у посту и молитви". *Стајање...* Четрдесет дана, четрдесет ноћи... И кад је измолио од Бога помоћ да покварену и љуту змију отера од себе. „И гле, као против Мадијамаца негда Исусу Навину, и овоме против љуте змије анђео господњи с мачем у рукама појави се и стаде пред њим. Старац од сјаја његова уплашен посрну, али га он подиже и рече: 'Не плаши се од мене. Ја сам Михаило, архистратиг сила господњи, и гле, пошто си молио у помоћ анђела од Бога, сада сам ја од њега послан и дођох да прогнам лукаву змију, која ти пакост чини. Сада ћеш видети славу Бога нашега!'" (Теодосије, 1988, стр. 274). *Старац...* Он се први пут именује тако. И заједно ударише на змију, арханђео мачем, старац мочугом, и она би савладана и отерана.

А он пак који је умолио Бога и примио од њега знак подршке (јављање анђела), питаше се. „Ко сам ја, у страстима поцрнели и у гресима трули и усмрдели, те си преславног и пресветлог твојег главног анђела, Господе, у помоћ мени послао?!" И захваљиваше се Богу (што је очекивано) и, што је посебно занимљиво и на први поглед несхватљивао – змији: „И ушавши у пештеру, захвали Богу и са многим сузама змијино легало обливаше, и доброга божјега анђела као свог саборца Михаила архистратига хваљаше радујући се. А пештеру змијину стаде штовати као божју цркву и свето место, рекавши као Аврам, '*на месту овом Господ виде*'" (Теодосије, 1988, стр. 275). Змија, тешко га искушавајући, омогућила му је сусрет с Божјим присуством. И то је било први пут да од Бога добије знак сећања на њега.

Ипак, искушења за њега овим нису била окончана. Још је био на путу, још се морао доказивати, још се морао борити са силама немани. Али сада, када је осенчен Божјим сјајем, све је било другачије.

Змија је побегла, али као да је то био знак бесима да изнова навале на њега. Они се, прегруписани у *прелукавоі беса* (из множине

у једнину), нису мирили с поразом, него су „са својим умишљајима" и „свакаквим варкама и застрашујућим маштаријама" спремали нови напад.

Овога пута био је то напад и са земље и из ваздуха. „Једнога дана, тако, усред дана као велики облак гавранова и у обличју свакаквих звери скупивши се дођоше на светога. Звери са риком и као да ће га прождрети јављаху се, а гавранови као да ће му ископати зенице очију његових у пештеру се залетаху" (Теодосије, 1988, стр. 276). Символ свете вере који је, бранећи се, изговорио, брзо их је отерао. Он је готово ликовао. Био је у позицији да им је могао претити: „Телесна звер и клеврет ваш, покварена и вештаствена змија, именом Господа Бога мојега Исуса Христа одавде би прогнана, па ћу се и о вашим маштаријама уз помоћ и именом његовим побринути, (...)" (Теодосије, 1988, стр. 276). *Вашим маштаријама...*

Поставља се питање зашто Бог допушта све те маштарије и нападе на њега, сва та застрашивања његовог срца. И писац поставља то питање, и, наравно, има спремљен одговор: „Бог, као и древне моћне подвижнике, тако и овога својега роба кушајући хтеде да увенча трпљењем многих напада бесова. Зато допушташе често да беси на њега навале" (Теодосије, 1988, стр. 276), али да, што је веома важно, притом, остане неповређен. Петар је то знао, и радовао се томе. „Сва злостављања и ударце од бесова примаше, свестан да Бог, цар мој, борење с непријатељима и страдање његово види" (Теодосије, 1988, стр. 276–277). Он је, у ствари, постао напаст за бесе. Они су имали муке с њим. Морали су да узмичу пред њим. „Ненаситом љубављу усрдно улеташе у све веће борбе, тако да се и сами беси, гледајући његово трпљење у страдању и непобедиво усрђе у борби, срамљаху, мучећи се око тога како да га убију у све жешћој љутини" (Теодосије, 1988, стр. 277). На једној страни се чак код њих јавља мисао о убиству (сад им то постаје циљ), на другој пак, код тих истих његових прогонилаца, по први пут се јавља стид. Његова победа се јасно назире. Иако тај осећај стида не долази због бесомучних напада на њега, већ због немоћи да га савладају и потчине себи.

За следећи напад машта је била сувишна, довољан им је био само поглед на набујалу реку која је пролазила испод стена. „Када то видеше, беси се стадоше радовати и окупивши се у гомили на светог нападоше и са те стене, по божјем попуштењу, у онај поток мутни стадоше га вући, и по оштром камењу раздираху тело његово, сами себе подстичући" (Теодосије, 1988, стр. 277) решени да

га овог пута убију. Мноштво гласова, мноштво повика дигло се на њега безгласног.

> „И до потока довукавши га, како нису имали власти да га у њ вргну, бијаху га много и говораху: 'Иди од нас, бедниче! Теби се међу људима место не нађе, па си у наша пребивалишта дошао да нас протераш, и наше стене и пештере себи у део неправедно наследио јеси. Иди од нас без зла, иди, нико пре тебе не уђе овамо и не учини нам такво насиље! Престани да нас вређеш, иначе ћеш зло свршити!'" (Теодосије, 1988, стр. 277).

Они који спроводе насиље над њим, исти ти га оптужују за насиље; оптужују га и за увреде. Међутим, у овом бесмисленом извртању чињеница присутан је смисао. Он се састоји у својеврсном признању прогонилаца Петра Коришког. *Нико пре тебе не уђе овамо...* значи да се нико на такав корак није одлучио, да се нико нија тако борио... Зато су опет остали „посрамљени".

Следећи пут беси се појављују као мноштво војника у заиста живописном, маштовитом, облику. „И напунили бејаху сву долину и по стенама под оружјем хођаху, са шлемовима у облику глава дивљих вепрова и с ликом медведа и осталих звери на глави и тако страшан призор твораху како би маштаријама уплашили светог" (Теодосије, 1988, стр. 278). Обраћају му се с ниподаштавањем, али пружајући му као још једну прилику:

> „Дођосмо да те коначно убијемо. Шта ћеш сад, лудаче? Опамети се бар, и послушај нас: Устани, иди, да мачем заклан зло не умреш. Ни сухо твоје тело људскоме погребу нећемо оставити; расећи ћемо намучене удове твоје и зверима за јело у пустињи разбацаћемо, да се и остали, кад виде како си ти убијен, не усуде да нас вређају и као ти боре" (Теодосије, 1988, стр. 278).

Дакле, сад се више не плаше само њега, већ и његовог утицаја на друге који могу да га следе. Плаше се семена које може у пустињи посејати. Какво неочекивано признање за његове *намучене удове*, за његово самоизгарање.

Окренут Богу, све му је било могуће: „Ако би и још веће мноштво пукова навалило, неће се бојати срце моје" (Теодосије, 1988, стр. 278)

Нису га остављали на миру. Развијали су, чак, посебну војну тактику као да је био добро утврђен и окружен хиљадама својих војника. „Беси са гневом великим огорчише се на њ и јурнуше да га убију. А старац на вратима пештере стаде испред њих и с мочугом их спречаваше да уђу к њему. Они, пак, као пси трчаху уна-

около и са задње стране започеше прокопавати пештеру говорећи: 'Храбро, не попуштајте у бој! Одовуд ћемо ући да га закољемо!' А они који се налажаху пред вратима пештере, вичући и оружјем клепећући на њ наваљиваху, и скакаху да га копљем и мачем убију" (Теодосије, 1988, стр. 278–279).

Опет се брани молитвама и Божјом славом, молећи се и славећи Бога. „Војводама бесовским" каже:

> „*Нећу ја* од вас *умрети*, као што се узалуд хвалите преда мном, *него ћу*, напротив, *жив бити* у Богу, спасу мојему Исусу Христу. Макар и не престали да ме хиљадама нападате и изгоните, у име његово ја ћу и живот мој овде скончати, а ви ћете бити посрамљени и ишчезнућете" (Теодосије, 1988, стр. 279–280).

За свој живот пустињака, опет неочекивано, *главни међу бесовима* одаје му још једно признање. То је похвала Петру Коришком од непријатеља његових:

> „Што се, исмејани од људи, пропасти својој радујеш и тако против нас галамиш, или жив од нас избећи помишљаш? Причекај мало! Поново ћемо доћи, и брзо ћеш угледати своју смрт. Али зашто се ми уопште и боримо с тобом? Какво бисмо веће зло или теже страдање од оног што сада имаш могли навалити на тебе? Шта, бедниче, зар није од сваке беде горче и тегобније твоје живљење? Како не закључиш да је смрт од живота твојега пријатнија? Јер шта је тај твој живот којим се без памети хвалиш: зар се ниси сам, гризући биље у пустињи као звер, глађу убио? Сунцем паљен, ветром и даждом мучен у каменој пештери тело се твоје смрзава и труне, а због наготе кожа је твоја као земља поцрнела, а у њој као у врећи кости твоје, као сено исушене, једва се држе. И толико страдајући без ума трпећи своје изнураваш живљење? Како бисмо те боље од овог повредили или проклели!..." (Теодосије, 1988, стр. 280)

Занимљиво, он је прозрео ту (такву) *похвалу*. Иза ње је стајала гордост. „Није ми непозната ваша лукава подвала, којом лукаво хвалећи ме наваљујете, и да узнесете ум мој хоћете гордошћу, којом ви опадосте." И, истичући да је „нечист пред Богом сваки који се поноси у срцу", и „ако је што добро у току многих година чинио, у једном часу упропастити може" (Теодосије, 1988, стр. 280) осврће се на свој пређени пут: „Зато је и пост мој и трпљење моје овде у пустињи, јер је он Бог мој, и спаситељ мој, и заштитник мој, и на њ се уздам. Тело моје, ако је иструлело или трули, никаква зла ми не учини: ако и труљење поднесе, устаће у

нетрулежности; јер ако је сада неугледно, устаће у слави; ако је сада немоћно и наготом поцрнело, устаће у сјају" (Теодосије, 1988, стр. 280–281). Сада је јасније ко су (шта су) беси? Добијају опипљивију форму. То су они што су га наговарали, или, то је оно што га је наговарало, у дубини његове душе, у њеној подсвести, да не чини оно што је чинио. „Каква је то корист, по вашем наговору заробити се многим јелима, дебело тело и узаврелу крв имати, и душу многим страстима у гресима утапати?" Такви ће добити по својој заслузи. „А страдање моје и тешко живљење што их овде носим за све време живота мојега, нису ни као један дан вечне муке која вас и оне што вас слушају очекује." Беси су побеђени, и постиђени. „А они, чувши од старца ово, за одговор ништа не налажаху, него их обузимаше јед и зубима својим гризући усне говораху: 'О, невољо! О, ти, Петре, тврда стено! Одоле каменим трпљењем својим, одоле и победи. Одлазимо одавде, из пребивалишта нашег одлазимо. Али ако смо и ми понекад побеђени, боримо се увек и зато неке чак и велике на крају живота надвладамо. И о теби ћемо се, непреподобни, постарати.' И тако посрамљени у стиду отидоше" (Теодосије, 1988, стр. 281). Одоше, али сумњу у њему оставише. Признају свој пораз, не и његову победу (*непреподобни*).

Очекивао је *немоћуће* и зато није заборављен.[13] Награда је дошла од онога према коме су биле управљење све мисли његове, сва дела његова и сва љубав срца, суштина бића његовог:

> После тога светлост велика у неизрецивом виђењу у пештери заблиста, и сан од њега оде по дану и по ноћи, и мишљаше као да је на небесима а не на земљи у радостима и весељу божаственом, и насићиваше се неисказаним виђењима многодневно, тако да је и худо биље и горки жир заборавио јести, и ни да га скупи изаћи потом није мислио, нити је желео још да живи на земљи. (Теодосије, 1988, стр. 282)

Али то није крај! То је био само крај његовим мукама. Почетак славе његове. „Љубављу према Господу своме устрељен, псалм-

[13] „Niko ne treba da bude zaboravljen ko na svetu bejaše veliki; ali svako bejaše velik na svoj način, i svako u srazmeri sa veličinom onoga što je *voleo*. Jer onaj koji samog sebe voljaše, bejaše velik preko samoga sebe, a onaj koji voljaše druge ljude, bejaše velik preko svoje predanosti, ali onaj koji voljaše Boga, bejaše veći od svih. Svako treba da ostane u sećanju, ali svako bejaše veliki u srazmeri sa onim što je *očekivao*. Jedan bejaše velik u tome što je očekivao moguće; drugi u tome što je očekivao ono večno; ali onaj koji očekivše nemoguće, bejaše veći od svih" (Kjerkegor, 1975, стр. 42). Нагласио аутор.

ске стихове говораше (...).” Време потпуног мира, када „са захваљивањем Богу, у спокоју и весељу многе преостале године проведе, ка Богу умом и љубављу од свега земаљског стално узношен, (...)” (Теодосије, 1988, стр. 282).

Измирен са собом. Док то „у пустињи трпељиво и многострадално му у посту живљење” (Теодосије, 1988, стр. 283) не приведе се своме крају.

Наравно, гледано из приповедне позиције (перспективе) није могао сам, без икога отићи. Зато су ту били иноци, дошли да би се „од њега испосничком научили живљењу” (оно семе које је посејао у пустињи, оно чега су се беси бојали).

Ту где је живео (односно, негирао живот) и где се молио и славио Бога удесио је себи гроб: „Из света одлазећи, нареди им да донесу секиру и мотику, и на тој подвижничкој стени у каменој пештери у којој и до конца живота поживе преподобни, гроб да му усеку умоли их” (Теодосије, 1988, стр. 283).[14] Иноцима, поучавајући их и упозоривши их на оно што их у пустињи чека (бесовски напади), „исприча им све о животу своме” (Теодосије, 1988, стр. 284). (Тако и знамо за његова страдања и подвиге.)

Иноцима је, међутим, дозволио да му се приближе само онолико колико је сматрао да је потребно. Па је тако сам умро (сам је и живео), „дух свој сам преда Господу” (Теодосије, 1988, стр. 285). Ипак, последње његове часе писац је дао из њихове перспективе:

> Те ноћи, кад устадоше за поноћну и јутарњу службу, чуше неизрециве песме и гласове који сладошћу ум и срце у умиљење одводе. И брзо из пештере изађоше и тражаху да виде откуда ово слатко и за слух пријатно појање долази. И погледавши на стену старчеву и видевши пештеру његову као да је многим свећама осветљена, зачуђени тим, говораху: „Кад одосмо, старца самога остависмо. Па ни огња раније у пештери није било. И како светлост велику у њој сад видимо и многих појаца гласе откуда чујемо? Да није ко од познатих му пре нас дошао и с њим се радује? Али какво је то чудно њихово весеље, јер ни песама силу не успевамо схватити?” (Теодосије, 1988, стр. 286)

А када су, ујутру, стигли пред пећину „нађоше је пуну благоуханих мириса и никога другог у њој не видеше осим преподобнога у усеченом гробу где лежи као да спава, у власено рубље умотан, и отишао ка Господу, лицем веома светло сјајећи [...]”

[14] „Повратак мртвог тела у земљу-пећину подразумева наду у васкрсење” (Павловић, 1988, стр. 96).

(Теодосије, 1988, стр. 286). Изненађени свим оним што су видели, што се дешавало и што се дешава пред њим, жалили су што су били одагнани: „О, немилосрдни! О, равнодушности твоје према нама, оче! Анђеле на свој погреб примити хотећи, нас као грешне одагнао јеси, иако добро знаш да си тиме много ражалостио оне који тебе ни мало нису ожалостили" (Теодосије, 1988, стр. 286–287). Он је, тако, скривајући се од њих, још једном преварио људе. Њима је преостало само да се опросте од њега. Дирљив је тај растанак; иноци су му одали пошту достојну дивљења: „Многим изливањем суза и надгробним псалмима, ако и пре њих од анђела опојаноме оцу одадоше пошту, и часно и преподобно лице његово са страхом целиваше, и тако камењем камени покривши гроб плакаху, називајући себе јаднима и изгубљенима због тога што се лишише светога старца" (Теодосије, 1988, стр. 287).

Није прошло много времена а глас о њему се убрзо рашчуо:

> А Бог, не хотећи да утаји зној труда, који је његa ради проливен, и добро и чврсто у пустињи трпљење преподобнога, после не много времена исушене часне и свете мошти њихове као миром аромата благоухањем обогати и дарова им благодат да исцељењем чудеса творе. И до ушију многих допре глас о њему, и одмах људи из околине и из многих ближих и даљих крајева почеше долазити и притицати, па се светим његовим моштима клањају и до овога дана (Теодосије, 1988, стр. 287).

Глас о њему... Био је то глас онога ко се још за живота умилостивио Божјом љубављу.

ИЗВОРИ

Теодосије (1988). *Житија* (Димитрије Богдановић, прир.). Београд: Просвета–СКЗ.

ЛИТЕРАТУРА

Богдановић, Д. (1980). *Историја старе српске књижевности.* Београд: СКЗ.

Богдановић, Д. (1988). „Житије Петра Коришког". Теодосије, *Житија*, Београд: Просвета–СКЗ.

Бојовић, Д. (2004). „Пројекција митарства у *Житију Светоīа Петра Коришкоī*". *Црквене студије*, Ниш, I, стр. 123–129.

Деретић, Ј. (1983). *Историја српске књижевности*. Београд: Нолит.

Јеротић, В. (1988). Житије Петра Коришког *у светлу дубинске психолоīије*. Београд: Просвета–СКЗ.

Kjerkegor, S. (1975). *Strah i drhtanje* (prev. Slobodan Žunjić). Beograd: BIGZ.

Маринковић, Р. (2000). „Борба на камену. Трећи култ. *Житије Светоī Петра коришкоī*". Београд: *Даница*, 148–164.

Павловић, М. (1988). „Теодосијево *Житије Петра Коришкоī*". Теодосије, *Житија*, Београд: Просвета–СКЗ.

Свето Писмо (1950). *Свето Писмо Староīа и Новоīа завјета. Превео Стари завјет Ђ. Даничић, Нови завјет превео Вук Стеф. Караџић*. Њујорк – Лондон: Савет библиских друштава.

Dragomir J. Kostić
University of Pristina with temporaryHead-office
in Kosovska Mitrovica, Faculty of Philosophy

Summary

A Man United with God
(An interpretation of Theodosius
Hagiography of St. Peter Koriski)

The story about a man who insulate himself in the desert, he chose suffering and starvation, and who won demons even outside himself as well as inside himself, devoting only a single goal, love towards God. He was the one who in his entire life taking care only about how to reach to God, who is subordinate to God, who only wanted God, longed only for God! He is losing its character, stood in front the face of God; losing himself, he found Him.

„Well and good saponification to myself and listeners useful learning"... it is this hagiography according to its author. It differs significantly from the previous hagiography of this writer, Hagiography of Saint Sava.

In This literary work was highlighted the presence of the author. He writes about the saint's life and asceticism, but also writes about how, in what way and after whose speech is created hagiography about Peter Koriski and some of his characteristics (qualities).

Key words: Saint Peter Koriski, hagiography, Serbian medieval literature, God, Jesus Christ, demons, rock.